MOKOMOJI MEDŽIAGA ANTIKORUPCINIAM ŠVIETIMUI
1–8 klasių mokiniams ir mokytojams

Šioje medžiagoje pateikiamos mokymosi priemonės, nuorodos ir praktinės veiklos, padedančios ugdyti sąžiningumą, atsakomybę, pagarbą bendriems susitarimams ir gebėjimą atpažinti neskaidrius sprendimus. Ji skirta klasės valandėlėms, etikos, pasaulio pažinimo, visuomeninio ugdymo ir kitoms integruotoms pamokoms bei mokinių savivaldos veikloms.

Ko mokomės

- Paaiškinti, kodėl sąžiningi sprendimai stiprina pasitikėjimą.
- Svarstyti, kam sprendimas naudingas ir kam gali pakenkti.
- Atskirti pagalbą draugui nuo nesąžiningos privilegijos.
- Argumentuoti savo pasirinkimą ir žinoti, su kuo pasitarti pastebėjus pažeidimą.

Kaip pasirinkti medžiagą

1–4 klasėse pradėkite nuo trumpų istorijų, žaidimų taisyklių, tiesos sakymo ir atsakomybės už savo elgesį. Veiklos pateiktos 2 puslapyje. 5–8 klasėse nagrinėkite skaidrumą, sprendimų pagrindimą ir bendrų išteklių naudojimą. Priemonės ir situacijos pateiktos 3–4 puslapiuose. Mokytojams skirti ištekliai – 5 puslapyje.

Svarbus skirtumas

Nusirašinėjimas, melas ar žaidimo taisyklių laužymas yra nesąžiningo elgesio pavyzdžiai, tačiau savaime nėra korupcija. Mokantis apie korupciją svarbu aptarti piktnaudžiavimą patikėta galia siekiant asmeninės ar kitų asmenų naudos. Mokyklinės situacijos šiame dokumente skirtos vertybėms aptarti, o ne konkrečių žmonių veiksmams teisiškai vertinti.

Amžiaus grupės ir veiklų trukmė šiame rinkinyje yra pedagoginės rekomendacijos. Išorinių priemonių naudojimo sąlygas nustato jų rengėjai.

Nuorodos patikrintos 2026 m. spalio 27 d. Spustelėkite mėlynai pabrauktus nuorodų pavadinimus.

Priemonės sąžiningumui ugdyti
Filmukai ir veiklos 1–4 klasių mokiniams

Atrinktos priemonės skirtos pamokoms apie sąžiningumą, atsakomybę ir teisingą elgesį. Prie kiekvienos priemonės pateikiama siūloma užduotis. Amžiaus grupės yra pedagoginės rekomendacijos, išskyrus atskirai nurodytą festivalio rekomendaciją.
Nuorodą atversite spustelėję mėlynai pabrauktą pavadinimą. Word programoje gali reikėti laikyti nuspaustą Ctrl klavišą ir spustelėti nuorodą. Po nuoroda pateiktą visą adresą taip pat galima nukopijuoti į naršyklę.

1 Snack Attack

Filmukas apie skubotas išvadas ir nepagrįstus kaltinimus. Rekomenduojamas 2–4 klasėms. Animacija be dialogų, todėl anglų kalbos mokėti nereikia. Moteriai atrodo, kad šalia sėdintis jaunuolis valgo jos sausainius, tačiau istorijos pabaiga pakeičia situacijos supratimą. Niujorko tarptautinis vaikų kino festivalis filmą rekomenduoja 5–10 metų žiūrovams.
Žiūrėti filmuką Snack Attack
https://www.youtube.com/watch?v=38y_1EWIE9I
Siūloma užduotis. Prieš pabaigą sustabdykite filmuką ir paklauskite: „Ką tikrai žinome, o ką tik spėjame?“ Peržiūrėję paprašykite sukurti moters atsiprašymą jaunuoliui.

2 Bridge arba Tiltas

Filmukas apie susitarimą ir pagarbą kitiems. Rekomenduojamas 1–4 klasėms. Keturi gyvūnai bando pereiti tiltą, bet trukdo vieni kitiems. Autorius filmuką pristato kaip istoriją apie užsispyrimą, nesutarimus ir kompromisą. Jis tinka pokalbiui apie teisingą elgesį bendroje erdvėje.
Žiūrėti Tiltą autoriaus paskyroje
https://vimeo.com/27299211
Siūloma užduotis. Poromis suvaidinkite, kaip mandagiai susitarti, kai abu nori būti pirmi. Sukurkite tris taisykles, kurios padėtų visiems saugiai pereiti tiltą.

3 Sąžiningumas

Lietuviška istorija ir vaidybinė veikla. Rekomenduojama 1–3 klasėms, mokytojui pritaikius. Pateikiama istorija apie berniuką, kuris jam patikėtus pinigus išleidžia savo norams, vėliau slepia poelgį, o galiausiai pasako tiesą ir su mama ieško būdo klaidą ištaisyti.
Šaltinis religinis – Pastarųjų Dienų Šventųjų Jėzaus Kristaus Bažnyčios svetainė.
Atverti istoriją ir veiklos aprašymą
https://www.jezauskristausbaznycia.org/seimos-vakaru-kalendorius/saziningumas-2
Siūloma užduotis. Nupieškite tris istorijos langelius: „Pasirinkimas – pasekmė – klaidos ištaisymas“. Šaltinyje siūlomą vaikų apvyniojimą siūlais rekomenduojama pakeisti siūlo vyniojimu aplink popierinę figūrėlę.

4 Antikorupcinis ugdymas pradinėje mokykloje

Metodinio pristatymo visas pavadinimas – „Antikorupcinis ugdymas pradinėje mokykloje – vertybės, nuostatos, stereotipai“. Autorius – Olivijus Spitrys, Kauno šv. Kazimiero progimnazija. Pristatymas parengtas 2023 m. balandžio 27 d.
Skirta mokytojui, planuojančiam veiklas 1–4 klasėms. Tai metodinis pristatymas, o ne paruoštas mokinio užduočių lapas. Jame pateikiami pradinių klasių kūrybinių veiklų pavyzdžiai: skrajutės kūrimas ir trumpas vaidinimas „Būk sąžiningas“.
Atverti metodinę medžiagą PDF
https://skaidrumoakademija.lt/wp-content/uploads/2023/04/Antikorupcinis-ugdymas-pradineje-mokykloje-1.pdf
Siūloma užduotis. Grupėmis parenkite iki 3 minučių vaidinimą „Radau svetimą daiktą“, „Draugas prašo leisti nusirašyti“ arba „Žaidimo taisyklės visiems vienodos“.

Veiklos 1–4 klasių mokiniams
Šiame skyriuje pateiktos naujai parengtos veiklos. Jas galima vesti be interneto. Jaunesni mokiniai atsako žodžiu ar piešiniu, vyresni – trumpai užrašo ir pagrindžia savo sprendimą.

1–2 klasėms Sąžiningas žaidimas
Trukmė – 15–20 min. Tikslas – suprasti, kodėl vienodos taisyklės svarbios visiems.
Istorija. Per stalo žaidimą Ieva pastebi, kad jos draugas savo figūrėlę pastūmė vienu langeliu toliau. „Leisk man laimėti, juk mes draugai“, – tyliai paprašo jis. Ieva nori išsaugoti draugystę, tačiau žino, kad kiti žaidėjai laikosi taisyklių.
Aptarkite: kaip jaučiasi Ieva? Kaip jaustųsi kiti žaidėjai? Ką ji galėtų pasakyti draugui? Poromis suvaidinkite pagarbią pokalbio pabaigą. Galimas atsakymas: „Noriu žaisti su tavimi, bet laikykimės tų pačių taisyklių.“
Refleksija. Užbaikite sakinį „Sąžiningai žaisti reiškia…“.

3–4 klasėms Rasta piniginė
Trukmė – 20–25 min. Tikslas – pasirinkti atsakingą veiksmą net tada, kai niekas nemato.
Situacija. Mokyklos koridoriuje Lukas randa piniginę. Draugas siūlo už rastus pinigus nusipirkti skanėstų: „Juk niekas nesužinos.“ Lukas pastebi piniginėje mokinio pažymėjimą.
Grupėse pasiūlykite dvi istorijos pabaigas. Aptarkite, kam kiekvienas sprendimas turėtų pasekmių. Kaip saugiai grąžinti daiktą? Kodėl nereikėtų viešinti pažymėjimo nuotraukos? Susitarkite: rastą daiktą perduodame mokytojui ar kitam atsakingam mokyklos darbuotojui.
Refleksija. Parašykite arba nupieškite, kaip sąžiningas poelgis padeda kitam žmogui.

1–4 klasėms Klasės susitarimai
Trukmė – 15 min. Kiekviena grupė pasiūlo po vieną aiškų susitarimą, pavyzdžiui, grąžinti pasiskolintą daiktą ar pripažinti klaidą. Patikrinkite: ar susitarimas suprantamas, ar taikomas visiems, ar žinome, kaip ištaisyti klaidą? Išsirinkite 3–5 susitarimus ir po savaitės aptarkite, kaip sekėsi jų laikytis.

Pokalbio gairė mokytojui
Klauskite apie veikėjo pasirinkimą ir jo pasekmes. Nereikalaukite viešai prisipažinti ar įvardyti nesąžiningai pasielgusių klasės draugų. Pripažinus klaidą, padėkite rasti būdą žalai atitaisyti.

Mokymosi priemonės 5–8 klasėms
Skaidrumo ženklelis

STT platforma skirta 5–12 klasėms. Joje pateikiami testai ir etinės dilemos; prisiregistravęs mokytojas gali kurti virtualius kambarius. Progimnazijoje rinkitės mokinių patirtį atitinkančias užduotis.
Atverti platformą Skaidrumo ženklelis
Siūloma veikla 5–6 klasėms, 20–30 min. Mokytojas parenka dilemą. Mokiniai pirmiausia apsisprendžia individualiai, paskui poroje aptaria argumentus. Klasėje palyginami skirtingi sprendimai. Refleksija: „Kuris argumentas privertė mane pagalvoti iš naujo?“

Stalo žaidimas Antikoruptika
Priemonė pokalbiui apie vertybes ir viešojo gyvenimo pasirinkimus. Tai fizinis stalo žaidimas, kuriam reikia komplekto. Jis neparduodamas; galimybės jį gauti pristatomos STT svetainėje.
Informacija apie žaidimą Antikoruptika
Atsisiųsti žaidimo taisykles PDF
Siūloma 7–8 klasėms. Prieš žaidimą perskaitykite taisykles ir pasiruoškite komplektą. Po žaidimo aptarkite vieną sprendimą: kieno interesai buvo ginami ir kokią įtaką sprendimas turėjo kitų žmonių pasitikėjimui?

Vaizdo medžiaga Skaidri visuomenė – stipri valstybė
STT puslapio skiltyje „Pilietiškumo ir gynybos įgūdžių pamoka“ pateikiamas vaizdo įrašas ir pamokos medžiaga. Rekomenduojama 7–8 klasėms, mokytojui iš anksto peržiūrėjus turinį.
Atverti STT puslapį su vaizdo medžiaga
Atsisiųsti susijusį pamokos planą PDF
Diskusijai: kokį nesąžiningą veiksmą pastebėjote? Kodėl liudininkams gali būti sunku sureaguoti? Kaip apie įtarimą pasitarti saugiai? Susiekite aptarimą su 4 puslapio situacijomis.

„SKAIDRU. O kaip elgtumeisi tu?“ – interaktyvi istorija, kurioje mokiniai pasirenka, kaip elgtis įvairiose situacijose, ir vertina savo sprendimų pasekmes.
Skaidrumo istorija. O kaip elgtumeisi tu?

Prieš naudojantis skaitmeninėmis priemonėmis
Mokytojas patikrina prisijungimą, parenka užduotis ir paaiškina, kaip mokiniai pateks į kambarį. Neskelbkite prisijungimo duomenų ar mokinių rezultatų viešai. Jei įrenginių nepakanka, užduotis rodykite bendrame ekrane ir aptarkite grupėmis.

Praktinės situacijos 5–8 klasėms

Toliau pateiktos naujai parengtos mokomosios situacijos. Kiekvienai skirkite 10–15 min. Grupė turi įvardyti problemą, pasiūlyti sprendimą ir jį pagrįsti. Tai diskusijų gairės, o ne realių įvykių aprašymai.

5–6 klasėms Draugo darbas

Mokinys internete rastą tekstą pateikia kaip savo. Draugas tai pastebi, bet nenori jo įskaudinti. Kuo skiriasi pagalba mokytis ir svetimo darbo pasisavinimas? Kaip draugas galėtų paraginti ištaisyti klaidą?
Aptarimo kryptis. Pasiūlyti perrašyti darbą savais žodžiais, nurodyti šaltinį ir prireikus pasitarti su mokytoju. Akcentuoti sąžiningą mokymąsi ir autorystę; šios situacijos savaime nevadinti korupcija.

5–8 klasėms Mokinių tarybos rinkimai

Kandidatas pažada saldainių tik tiems, kurie už jį balsuos. Ar galima laisvai rinktis, kai už balsą siūlomas atlygis? Kaip kandidatas galėtų pristatyti savo idėjas sąžiningai?
Aptarimo kryptis. Siūlyti bendras rinkimų taisykles, vienodas galimybes prisistatyti ir slaptą balsavimą. Aptarti, kodėl parama idėjai turėtų remtis argumentais. Mokomąjį atvejį sieti su skaidraus pasirinkimo principu.

7–8 klasėms Bendras klasės biudžetas

Klasė turi 100 eurų renginiui. Siūloma pirkti dekoracijas iš organizatoriaus giminaičio, neaptarus kitų pasiūlymų. Kokios informacijos trūksta? Ar giminystės ryšys automatiškai reiškia pažeidimą? Kaip išvengti abejonių dėl sprendimo?
Aptarimo kryptis. Atskleisti ryšį, palyginti kainą ir kokybę, iš anksto sutarti atrankos kriterijus bei užfiksuoti sprendimą ir išlaidas. Pabrėžti, kad vien ryšys neįrodo pažeidimo, tačiau svarbu valdyti šališkumo riziką.

Kaip elgtis pastebėjus galimą pažeidimą

Papasakok apie tai, ką pats matei ar girdėjai, tėvams, klasės vadovui, socialiniam pedagogui ar mokyklos administracijos atstovui. Jei situacija susijusi su tuo žmogumi, kreipkis į kitą patikimą suaugusįjį. Atskirk faktus nuo spėjimų, neviešink kaltinimų socialiniuose tinkluose. Dėl galimos korupcijos su suaugusiuoju galima pasitarti, kaip kreiptis į STT.

Pamokos pabaigos refleksija

Užbaik tris sakinius: „Šiandien supratau…“, „Prieš priimdamas sprendimą pasitikrinsiu…“, „Jei nežinosiu, kaip elgtis, kreipsiuosi…“. Mokytojas įvertina argumentų aiškumą ir gebėjimą atsižvelgti į kitus.

Metodiniai ištekliai mokytojams
Antikorupcinis ugdymas bendrojo ugdymo mokykloje

Metodinis leidinys padeda pasirengti pamokoms ir pasirinkti ugdymo metodus. Naudokite kaip teorinį bei metodinį pagrindą; senesnius teisinio reguliavimo duomenis tikrinkite pagal galiojančius šaltinius.
Skaityti metodinį leidinį PDF

Skaidrumo akademija mokytojams
Gerosios patirties ir metodinės pagalbos ištekliai. Rengdamiesi veiklai pasirinkite vieną metodą ir pritaikykite jį klasės amžiui bei patirčiai.
Atverti programos puslapį
Atverti metodinių ir edukacinių priemonių rinkinį

STT edukacija mokiniams
STT siūlo 45 min. kontaktines arba nuotolines pamokas 5–12 klasėms. Dėl suderinimo kreipiamasi el. paštu moksleiviai@stt.lt. Informacija – STT puslapyje „Jaunimui ir mokykloms“.
Peržiūrėti edukacijų informaciją

STT e mokymo platforma
Papildomam pedagogų ir administracijos mokymuisi: korupcijos samprata, interesų konfliktai, dovanos, pranešėjų apsauga ir švietimo įstaigos. Tai suaugusiųjų kvalifikacijos tobulinimo išteklius; mokiniams parenkamos amžiui suprantamos temos.
Atverti STT e mokymo platformą

Korupcijos prevencijos metodinė medžiaga
STT rekomendacijos ir dokumentų pavyzdžiai mokyklos administracijai bei už prevenciją atsakingiems asmenims.
Atverti STT metodinę ir mokomąją medžiagą

Šaltiniai ir naudojimas
Išorinių priemonių aprašai parengti pagal šalia jų nurodytus STT, „Skaidrumo akademijos“, „Skaidrumo ženklelio“ ir eLABa šaltinius. Veiklos, situacijos ir refleksijos klausimai šiame rinkinyje yra papildomai parengti pedagoginiai pasiūlymai. Išorinių priemonių autorių teisės priklauso jų rengėjams. Prieš pamoką patikrinkite pasirinktą turinį; svetainių turinys ir prisijungimo sąlygos gali keistis.